

Decernik

Leto III. (X.), štev. 163

Maribor, ponedeljek 22. julija 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasni po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašermova ulica št. 4

Pričetek sovražnosti?

POROČILA O VELIKIH BOJH OB MANDŽURSKI MEJI IN TEŽKEM PRVEM PORAZU KITAJSKIH ČET.

SANGHAJ, 22. julija. Ob mandžurski meji je že prišlo do spopadov med obsestranskimi bojnimi oddelki, čeprav še ni napovedana vojna in je posredovanje za mirno poravnavo rusko-kitajskega konflikta že v polnem razvoju. V bojih, ki so se vršili te dni med rdečimi in kitajskimi četami v ozemlju vzhodno od Harbina, je doživela kitajska armada popoln poraz. Ruske čete so dobile ukaz za napad v petek. Prvi ruski napad so mogli Kitajci še gladko odbiti. Nato pa so Rusi podvojili svoje sile in udarili vnovič z vso srditostjo na Kitajce in se jim je v kratkem posrečilo predreti skozi kitajske bojne črte. Pri tem so operirali Rusi z najnovejšim orožjem, posebno z metali ognja in strupenimi plini. Ko se je kitajska pehota že popolnoma razpršila in se pognala v divji beg, so poslali Rusi za njen hrbet še več zelo močnih kovaških brigad, ki so bile Kitajcem stalno za petami. Istočasno so ruski bojni le-

talci obmetovali bežeče kitajske čete še s strupenimi bombami, kar je le še povečalo že itak močno splošno paniko.

HARBIN, 22. julija. Kitajske oblasti so pred dnevi aretirane ruskega generalnega konzula in osebe konzulata odposlala s posebnim vlakom na mandžursko mejo. Vsi so skupno z 800 bivšimi ruskimi železniškimi nastavljenici že dospeli na sibirsko tla.

PARIZ, 22. julija. Po vsej Rusiji se neprestano vrše zborovanja, na katerih se pozivajo sovjetske oblasti, naj se drže trdno in samozavestno. Povsod se zbirajo tudi denarni prispevki za gradnjo letal, tankov in vojnih ladij. Kitajska vlada je organizirala garnizijo v Kirinu in odposlala čete na progo Harbin - Vladivostok, nad katero neprestano krožijo ruska bojna letala.

pada boleznimi zapustiti dvorano parlamenta. Zdravniki so mu prepovedali vsako delo. Ves mesec ni zapustil sobe, samo enkrat se je udeležil zbornične seje, in sicer ob proslavitvi 80-letnice nemškega poslanca Kahla. Müller ni bil cel mesec junij v stanju, udeležiti se vladnih sej. Seje so se vršile pod predsedstvom zunanjega ministra Stresemanna. Koncem junija so zdravniki dovolili državnemu kanclerju potovanje v Mergentheim. Zadnje dni je Müllerja tresla močna mrzlica.

Železniška nesreča pri Parizu

PARIZ, 22. julija. Na kolodvoru v Saint-Germainu, priljubljeni izletni točki Parižanov, se je pripetila težka nesreča. Prazen električni vlak se je začel nenadoma pomikati in je zavozil v vlak, ki je prihajal iz Pariza. Kljub temu, da je strojevodja pariškega vlaka hitro zavrl, je bilo trčenje izredno hudo. Poleg vlakovodje in nekega železniškega uradnika je bilo ranjenih še 25 potnikov, k sreči samo eden smrtnonevarno.

Eksplodija v municijskem skladišču

SOFIJA, 22. julija. Pred dvema dnevo- ma je zletelo pri Sevljovu v zrak neko skrito municijsko skladišče. Listi pa o eksploziji niso smeli nič poročati, ker gre najbrže za neko municijsko skladišče, kjer je bila spravljena iz inozemstva došla municija v nasprotju z odločbami, sklenjenimi v mirovni pogodbi v Neuillyju.

Nezgodna dveh otrok.

Včeraj proti večeru je padla 6-letna Marica Slavček iz Krčevine čez defektne stopnjice pri znani železniški črpalki na meji studenske občine, kjer se je dogodilo že dokaj nepotrebnih nezgod. Na obrazu in glavi je dobila znatne poškodbe. Rešilna postaja je ponesrečeno dete obvezala in izročila v domačo nego. -- V Lajterspergu pa je tudi padel čez stopnjice 7-letni Dominik Božič. Pri padcu je dobil take poškodbe, da so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnico.

Po enem letu spoznal svoje ukradeno kolo!

Znano je, da lastniki takih dvokoles, katera jim je odpeljal kolesarski tat, navadno nimajo sreče. Skoro točno pred enim letom, dne 28. julija 1928, je neki uzmovič odpeljal izpred Prahove gostilne v Lajterspergu Pavlu Gerliču, tesarskemu mojstru iz Kaniže pri Pesnici, kolo. Včeraj pa je stražnik ustavil nekega kolesarja, po imenu Breganta — in mu zaplenil kolo, katero se mu je zdelo sumljivo. In res je Pavel Gerlič v zaplenjenem kolesu spoznal — svoje lani mu ukradeno kolo! Res redka sreča!

Desno nogo si je zlomila

v znanem vinotoču pri Pelclu v Lajterspergu 33-letna Terezija Fekonja. Ponesrečila se je na travniku. Pozvani rešilni avto je moral ponesrečenko odpraviti v bolnico.

Grdo jo je skupil

davi v ranih urah tkalec pri tvrčki Doctor & drug, Rihard Menhart. V neki gostilni v znanem okolišu Treh ribnikov so ga neznan napadalec tako zdelali, da ni bil njegov obraz nikomur podoben. Vsega okrvavljenega je rešilna postaja okrog 2. zjutraj odpremila v bolnico. Ponesrečenec ima poškodbe na vsem obrazu. Oj ta nesrečni alkohol!

Na Daljnem Vzhodu

so pričele pokati puške in bombe in grmeti topovi. Ruske in kitajske čete so imele pri Harbinu prve spopade. Kitajci so se morali umakniti. Tako pravijo včerajšnja poročila. Na drugi strani pa še vedno prevladuje prepričanje, da se bo posrečilo obe državi odvrniti od medsebojnega klanja in jih pripraviti do tega, da pristaneta na predložitev spora posebnemu razsodišču na podlagi znanega Kellogovega pakta, katerega sta podpisali i Rusija i Kitajska. Vsekakor pa je gotovo, da je položaj na mandžurski meji zelo resen. Tudi je očitno, da niti Rusija niti Kitajska ne kažeta preveč volje, da bi se spuščali v vojne pustolovščine. Rusija predvsem zato, ker sovjetski mogotci dobro čutijo in vedo, da bi pomenila izgubljena vojna s Kitajsko tudi polom boljševizma v Rusiji sami. Kitajci pa se dobro zavedajo, da njihova armada tako glede opreme kakor glede kvalitete sploh daleč zaostaja za sovjetsko, tehnično silno izpopolnjeno armado in da bi izgubljena vojna pomenila ne le novo strašno bedo prebivalstva, lakoto in pomanjka nje, ampak tudi obnovevitev strašnih notranjih medsebojnih borb, ki so sedaj leta in leta uničevale blagostanje te države.

Zdi se, da sta obe državi že pristali na intervencijo — ne Lige narodov, koje intervencijo je Rusija odločno odklonila, pač pa na intervencijo v smislu Kellogovega pakta, s kojega podpisom sta i Rusija i Kitajska obsodili vojno kot sredstvo za urejevanje medsebojnih sporov, se odrekli vojni kot sredstva narodne politike v medsebojnih odnošajih ter se zavezali, da bosta vsikdar iskali rešitev medsebojnih sporov samo potom mirovno sredstev. Je to formalna mednarodna obveza za arbitražno postopanje. Seveda pa Kellogov pakt ne daje odgovora na vprašanje: kaj potem, če katera izmed držav podpisnic svojo obvezo prekrši? Sankcij proti taki prekršitvi obveze Kellogov pakt ne določa. Morda se bo že v sporu med Rusijo in Kitajsko izkazala nepopolnost Kellogovega pakta na zelo občuten način.

Da si moremo prilitno predočiti ogromnost konflikta, če bi vendarle prišlo do vojne, je treba pogledati samo številke o ruskih vojni silah: regularna vojska šteje 635.000 mož, celokupna vojska pa 1.270.000 mož. Seveda tudi s tem številom še ni izčrpano število vojaški izvežbanih ljudi v Rusiji, ker morajo vsako leto vsi mladeniči od 20. do 21. leta, t. j. dva polna kontingenta po najmanj 1 milijon 200.000 ljudi, po zakonu absolvirati predpisane tečajje vojaškega vežbanja. Tako se torej letno izven redne vojske izvežba vsega skupaj skoro 2 in pol milijona ljudi. Vojaška obveznost je v Rusiji splošna in traja od 19. do 40. leta. Rezervno moštvo se tekom 4 let kliče vsako leto enkrat ali celo dvakrat na orožne vaje. Tehnični opremi pa so se strokov-

Otvoritev letalskega prometa Beograd — Zagreb

BEOGRAD, 22. julija. Dne 24. t. m. bo na progi Beograd—Zagreb zopet odprt reden letalski promet, ki ga boste vzdrževali dve potniški letali. Odhod iz Beograda ob 7.30 in 15.30.

Naša vojna odškodnina in srbski predvojni dolgovi v Franciji

BEOGRAD, 22. julija. Vlada je dobila vabilo na veliko evropsko politično konferenco, na kateri naj bi bilo rešeno vprašanje končno urejeno. Kakor znano, bo tvoril znani Youngov načrt podlago za sklepe omejene konference. V zvezi s tem sta bila pozvana naš pariški poslanik dr. Spalajković in londonski poslanik dr. Gjurij v Beograd, da sprejmeta od vlade vse potrebne instrukcije. Poslanika Spalajkovića pričakujejo že danes zvečer, poslanik Gjurij pa prispe jutri. Istočasno prispe v Beograd tudi naš stalni član pri reparacijski komisiji Bošković. Vlada bo po posvetovanju z imenovanimi diplomati sestavila posebno delegacijo za politično konferenco.

Prihodnje dni pade tudi odločitev

njaki mnogih držav že na svoje lastne oči prepričali, da je danes prvovrstna. Na najvišjih mestih v armadi pa so tudi danes mnogi že izza svetovne vojne poznani prvovrstni strategji kakor Budjenij in drugi, ki so kot vojaki prešli v službo rdeče armade.

Zanimivo je končno tudi še, kakšno stališče zavzemajo ruski emigranti, katerih je mnogo deset- in desettisočev v raznih evropskih državah, pa tudi drugod. Najekstremnejši protivniki boljševizma in sovjetrov med emigranti gredo celo tako daleč, da se — kakor so se glasila poročila o generalu Sjenijovu in njegovih — hočejo celo postaviti v službo sovražnikov Rusije proti svoji lastni domovini. V splošnem pa vendar tudi pri emigrantih stopa sovražstvo do boljševikov v ozadje in pričena v njih prevladovati

v vprašanju srbskih predvojnih dolgov v Franciji. Vlada bo te dni določila smernice za pogajanja z zastopniki francoskih upnikov v smislu razsodbe mednarodnega razsodišča v Haagu.

Samomor slikarjeve vdove

BEOGRAD, 21. julija. Mrtvo so našli nocoj v njenem stanovanju Marijo Vučetič, soprogo pred kratkim umrlega znanega slikarja Paška Vučetića. Vučetičeva žena je izvršila samomor, ker ni mogla preboleti smrti svojega moža, kakor je sporočila v pisnu na neko svojo prijateljico.

Nemški kancler težko zbolel

BERLIN, 22. julija. Državni kancler Hermann Müller se je podvrnil v Heidelbergu težki operaciji na mehurju. Operacija se je posrečila. Stanje bolnika je sicer povoljno, vendar ni brez nevarnosti. Vesti o operaciji državnega kanclerja Hermana Müllerja so razburile nemško javnost. Državni kancler trpi že mnogo mesecev na ledvicah. V februarju tega leta se je bolezen poslabšala in od tedaj je Müller stalno pod zdravniškim nadzorstvom. Junija meseca je moral državni kancler radi nenadnega na-

ljubezen do rodne države. Naravno, da pri tem posamezni emigrantski listi napadajo zunanjo politiko sovjetske vlade ter jo obdolžujejo, da je s svojo nespametno politiko na znotraj in na zunanaj napravila rusko imovino v Mandžuriji, to »sijajno delo ruskega naroda«, kakor pravi berlinski emigrantski list »Rulj«. Organ znanega ruskega politika P. N. Miljukova, »Poslednija Novosti« v Parizu, istotako očita sovjetski vladi njeno katastrofalno politiko, ki pomeni na Daljnem vzhodu amputacijo življenskega živca Rusije. Razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu zanima danes ves svet, ker se baš tam križajo interesi ne samo financ različnih velikih držav, ampak tudi interesi dveh svetov: belega in zoltega plemena.

Vprašanje Prekmurja in Medmurja

ZAHTEVE, KI NISO V DUHU 6. JANUARJA. — SLOVENCIM IN HRVATIM V PREKMURJU IN MEDMURJU.

Gočovo so naši javnosti še v spominu nepremišljena prizadevanja hrvatskega publicista, g. Joe Matošića, ki je hotel pred leti dokazati, da je Prekmurje hrvaško in ne slovensko in je zaradi tega započel kampanjo, da se priključi Hrvatski ter da se v prekmurske šole in urade vpelje hrvaščina. Na njegova takratna prizadevanja je reagiralo vse slovensko časopisje brez izjeme, spregovorili so pa tudi beograjski listi in odklonili tako popolnoma napačno pojmovanje politične in duhovne zajednice Slovencev, Hrvatov in Srbov, Toda zdaj se, da se gotovi zagrebški politični krogi še vse do danes niso prerodili v duhu 6. januarja, kajti sicer bi nikakor ne bilo mogoče obnoviti gori navedene kampanje, kakor so to storili te dni nekateri listi izpod Slemena.

Povod za obnovitev akcije za »hrvaško« Prekmurje jim je dal odlok prosvetnega ministrstva, s katerim je bila ukinjena dosedanja posebna medmurska prosvetna uprava v Čakovcu in je bilo Medmurje podrejeno naši oblastni prosvetni upravi v Mariboru. Ta odlok, kakor je bil umestna in logična posledica enotne preosnove naše uprave, je vzbudil v nekaterih zagrebških krogih brezpotrebno razburjenje. Brezpotrebno še to liko bolj, ker se z ukinitvijo posebne medmurske prosvetne uprave v tamkajšnjem šolstvu ni čisto nič spremenilo. Učni jezik je ostal tudi še zanaprej hrvaški. To priliko pa so ti krogi porabili, za to, da so zopet pokazali svoje apetite ter proglasili Medmurje in tudi Prekmurje za hrvaško last in obnovili zahtevo, da se pripoji Hrvatski.

Dasiravno stojimo prej ko slej odločno na jugoslovanskem stališču, ki takih preprirov ne pozna in jih celo izključuje že a priori, se nam ob tej priliki vendar zdi umestno navesti par splošnih konstatacij o tem vprašanju, da bo vsaj naša širša javnost, ki razmer morda ne pozna, poučena o dejanskem stanju. Prekmurje, katerega domačini sami nazivajo Slovensko Krajino, ni bilo nikdar niti politično niti kulturno združeno s Hrvatsko. Večinoma je živelo svoje samostojno kulturno življenje, v kolikor pa je iskalo stikov z ostalimi brati, jih je iskalo tostran Mure pri Slovencih. Prekmurci so se torej že sami opredelili za Slovence in to ne glede na dejstvo, da so po svojem jeziku in po krvi Slovenci in ne Hrvati. Ob osvobojenju so bili priključe-

ni Sloveniji in so namesto prejšnjih madžarskih šol dobili slovenske. Tako Prekmurje.

Medmurje je bilo nekoč sestaven del Hrvatske, pozneje pa je bilo od nje oddeljeno in priključeno Ogrski. Ogrji so tu uvedli isti raznarodovalni režim kakor v Prekmurju in so tudi v šole in v urade vpeljali madžarski učni in uradovni jezik. Ob prevratu je bilo torej stanje v Medmurju enako kakor v Prekmurju: šolstvo madžarsko, uprava madžarska, ljudstvo pa po večini neodločno, neorientirano in zbegano. Posebne narodne zavesti, izven redke inteligence, ni imelo. Ker pa so Medmurje zasedli hrvatski dobrovoljci in ga pripojili Hrvatski, je postalo — hrvaško; kakor bi bilo prav tako postalo tudi slovensko, ko bi bilo pripojeno Sloveniji. Ako pa premostrimo vprašanje, da li so Medmurci Slovenci ali Hrvati z znanstvenega stališča, pridemo do zaključka, da so v čakovškem glavarstvu mnogo prej Slovenci nego Hrvati, v preloškem pa Kajakvci, torej ona sredina, ki tvori prehod med Slovenci in Hrvati, ki je danes politično in tudi že kulturno hrvaška, ki bi pri drugačnem zgodovinskem razvoju bila prav tako postala tudi slovenska. V čakovškem glavarstvu, posebno pa v goricah, govore Medmurci prav isti prleški dialekt kakor prebivalci ljutomerskega in ormoškega okraja in so tudi po mentaliteti pristni slovenski Prieki. Književne hrvaščine ne poznajo in zanimivo je, da so naročeni zelo mnogo na slovenske liste: »Slovenskega Gospodarja«, »Slovenca«, »Jutro«, »Domovino« itd. Karakteristično pa je zanje tudi to, da so potniku nekega mariborskega podjetja na vprašanje, kakšne reklamne lepake hočejo, slovenske ali hrvaške, odgovorili, da rajši slovenske, ker jih bolje razumejo!

Tako je torej faktično stanje ne samo v Prekmurju, temveč celo v tistem Medmurju, kjer je Zagreb ob osvobojenju uvedel hrvaške šole in hrvaško upravo, pa se mi Slovenci zaradi tega nismo prav nič vznemirjali, čeprav bi za to imeli neprimerno več povoda kakor ga imajo Hrvati pritoževati se proti goli politični pripojitvi čakovškega in preloškega glavarstva mariborski oblasti. Zaradi tega svetujemo Zagrebu, da opusti take napade in izpade, ki nikakor niso v duhu sedanjih naših notranjih političnih stremiljenj po pomiritvi preprirov in strasti.

Mariborski in dnevni drobiž

Zaslužnim priznanje

Izročitev odlikovanj 16 železniškim in poštnim nameščencem.

Šestnajst deloma še aktivnih, deloma že v pokojnih železniških in poštinskih uradnikov se je zbralo včeraj dopoldne v posvetovalnici mestnega magistrata v Mariboru, da jim mariborski veliki župan g. dr. Schaubach osebno pripne na prsa odlikovanja, ki so jih prejeli povodom lanske desetletnice osvoboditve Maribora za nad vse vestno in požrtvovalno opravljanje železniške in poštne-prometne službe v Mariboru in naši severni meji. Naši narodni železničarji in poštni nameščenci so tedaj vršili v službi domovine res pravo Sisifovo delo. Kralj je z odlikovanjem posebno zaslužnih izrekel obenem priznanje sploh vsem narodnim železničarjem in poštini nameščencem, ki so vztrajali tedaj v naporni službi, ne meneč se za vse težkoče in ovire, ki so jim jih delali takrat zaslepljeni naši nasprotniki, ki so še vedno upali, da se povrnejo stari časi, ko je bil Slovenec suženj na svojih lastnih tleh.

Antimnemu slavlju sta prisostvovala tudi mariborski župan g. dr. Juvan in magistratni ravnatelj g. Alojzij Koechler. Veliki župan g. dr. Schaubach je v svojem nagovoru na odlikovance naglašal njihove velike zasluge za nemoteni raz-

voj železniškega in poštne prometa ob naši tedaj še ogroženi severni meji, narkar jim je izročil odlikovanja. Imenom odlikovancev se je zahvalil velikemu županu za tople besede priznanja g. Josip Mohorko, proseč ga obenem, naj sporoči na Najvišje mesto iskreno zahvalo in udanost odlikovancev napram kralju, vladarskemu domu in domovini. Zvečer so imeli odlikovanci v Grajski kleti prijateljski sestanek.

Odlikovani so bili: Z redom sv. Save V. stopnje: postajenačelnik na Koroškem kolodvoru, g. Josip Mohorko, namestnik postajenačelnika na glavnem kolodvoru, g. Alojzij Plantan, postajenačelnik v Teznu g. Mirko Perme, skladišni načelnik na glavnem kolodvoru g. Ivan Kitak, postajenačelnik v Slov. Bistrici g. Karel Regoršek, bivši železniški uradnik g. Ivan Roglič, postajenačelnik Brezno-Ribnica g. Ivan Zapečnik, železniški uradnik g. Josip Princ, načelnik poštnih brzojavne in telefonske sekcije v Mariboru g. Janko Bračko in upravnik poštneega urada Maribor 2, Anton Klemenčič. Z zlato kolajno: postajenačelnik v pok. g. Albert Močivnik, žel. uradnik v pok. g. Anton Rebolj, nadsprevodnik v pok. g. Ivan Skvarča in vlakovodja g. Viktor Konečnik. S srebrno kolajno: železniški uradnik g. Franc Veronik in progovni delavec g. J. Medvešek v Mariboru.

Ceški in nemški skavti v Mariboru.

V soboto zvečer so se pripeljali iz obmejnega mesta Břeclava na Moravi preko Dunaja v Maribor češki skavti, ki so jih na kolodvoru sprejeli prof. Kos s četo skavtov, za Jugoslovansko-českoslovaško ligo dr. Reisman, za Češki klub pa svetnik Ivan Knop. Gostje so bili pod vodstvom ravnatelja Knoureka. S češko zastavo na čelu in ob spremstvu naših skavtov so odšli takoj prepevaje skozi mesto na določeno prenočišče v državni gimnaziji. V nedeljo zjutraj so se ob 5.20 odpeljali naprej proti Zagrebu, Plitvičkim jezerom in v Boko Kotorsko, kjer bodo taborili ves mesec. — V soboto so se mudili dalje v našem mestu tudi nemški skavti iz Berlina, ki so vzbujali pozornost občinstva zlasti po svoji reprezentančni opremlj.

Delegati Jugoslovansko-českoslovaške lige iz Brna

pridejo na potu na kongres v Sarajevo v Maribor že v četrtek dne 25. julija z brzovlakom ob 13.53. Mariborska JČ liga jih bo sprejela na kolodvoru in prosi vse člane lige, zlasti pa odbornike, da pridejo pozdravit bratsko ligo iz Brna, ki pošilja deset delegatov. Ostali delegati z glavno centralo lig v Pragi pa se pripeljejo v petek dne 26. julija in se bo vršil tedaj glavni sprejem, za katerega je udeležba za vse člane lige, ki niso zadržani poklicno, obvezna. Med postankom vlaka bo zakuska v kolodvorski restavraciji. V četrtek pridejo najbrž že tudi delegati iz Olomuca, plzenski pa šele v petek.

Nevarna Drava.

Včerašnja vroča nedelja je izvabila zopet nepregledne množice Mariborčanov in Mariborčank na obale »bistre« Drave, da si lajšajo muke tropične vročine v hladnem objemu mokrega elementa. Tudi bistriško kopališče je bilo jako dobro obiskano, a so v veselo in razposajeno razpoloženje kopalcev naenkrat buknili obupni klici na pomoč, ki jih je pa tamošnje kopajoče občinstvo le deloma smatralo za resne. Razpasla se je namreč tu v Mariboru prav grda razvada, da gotovi »dovtipni« dobri plavači sredi Drave vpijejo za šalo na pomoč, kar vzbuja med občinstvom navadno veselost, a je brezdvomno res, da morejo slični dovtipi resnično se potapljačega stati življenje, ker se rešili na njegove klice ne odzovejo in je tudi brezdvomno res, da jih zasluži duševni oče takih šal najmanj 25 po zadnji plati. Kljub trenutnemu oklevanju iz navedenega vzroka se je včeraj nekaterim požrtvovalnim plavcem kmalu posrečilo, da so potegnili na obalo potopljenca in njegovega prvega reševalca, ki je bil tudi v nevarnosti, da utone. Zanimivo je bilo, da so se kopalci kaj nespretno kretali okoli nezvestnega, da bi ga spravili k sebi. Čisto napačne metode so vporabljali pri tem in je bila sreča, da je prihitel slednjič na kraj nesreče gospod, ki se mu je posrečilo v nekaterih minutah spraviti nesrečnega s pravilnimi dihalnimi vajami k zavesti. Menda ne bi bilo nepremagljivih ovir, da bi učiteljstvo v šolah po bolj odraslih dečkih poskrbelo za popularizacijo teh dihalnih vaj med širšim občinstvom.

Živinska razstava v Ljutomeru.

V okvirju industrijsko-obrtno in kmetijske razstave, ki bo v tednu od 11. do 17. avgusta v Ljutomeru, se pripravlja tudi posebna živinska razstava, ki obeta biti zelo zanimiva. Živina bo razstavljena na prostoru Seršenovega loga v soboto, dne 17. avgusta. Obsegala bo oddelek za konje toplokrvnih pasem, oddelek za plemensko govedo simodolske, pinegavske in marjetovske pasme in oddelek za kokoši štajerske pasme. Posebni svinjski oddelek mora žal iz veterinarsko policijskih razlogov izostati. Pripravljalni odbor, v katerem so zastopani srezki poglavar in oblastna samouprava po svojih strokovnjakih, nadeja okrajni zastop, konjerejsko društvo, mestna občina, dirkalno društvo in drugi činitelji, je pričel z obširnimi pripravi. Dne 15. in 16. t. m. je odbiral po občinah blago, ki je primerno za razstavo. Razstavljenih bo okoli 80 konjev, 150 glav govedi in 20 gajb kokoši.

Konj je ugriznil

v dešno roko 55-letnega Antona Pinteriča. Nezgoda se je dogodila v hlevu mestnega pogrebnega zavoda. Ponesrečencu je nudil orvo pomoč zdravnik rešilne postaje.

Izpremembe v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev.

Minister za socialno politiko, dr. Drinković, je sprejel ostavko dosedanjega predsednika Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, Marka Bauerja in je obenem razrešil dolžnosti tudi vse ostale člane ravnateljstva in nadzorstvenega odbora Suzorja. Za komisarja je imenovan inž. Amadeo Carnelutti, podpredsednik Trgovske zbornice v Zagrebu. V zvezi z razpustom samoupravnega vodstva pri Osrednjem uradu v Zagrebu, bodo najbrže sledili tudi primerni ukrepi pri okrožnih uradih.

Tragedija vaške lepotic.

Iz Male Nedelje pri Ljutomeru smo prejeli: V Drakovcih je živela pri svojem očetu 21-letna Anica Strah, priznana vaška lepota. Že pred letom je porodila otroka kot sad ljubezni z nekim kmetijskim fantom. Oče ji od tedaj ni bil več naklonjen in tudi fant se ji je izneveril. To jo je že delj časa mučilo in jo potrla. Minoli pondeljek zvečer je vsa obupana odšla na materin grob na župno pokopališče, izpila tam večjo množino očetne kisline in ležala vso noč na materinem grobu. Drugi dan se je še privlekla domu, a je morala leči. Šele v sredo so poslali po zdravnika, ki je odredil prevoz v ptujsko bolnico. Tam se dekle bori s smrtjo.

Kolesarjenje po pešpotih

in pločnikih se je zadnji čas zopet silno razpaslo. Pritožbe prihajajo iz Tržaške ceste, Krekove ulice v Studencih, Vrbanove ulice in prav posebno še od Lajtersperga, kamor romajo po nedeljah družine z otroci v bližnje vinotoče. Včeraj popoldne je prišlo med izletniki in kolesarji do dejanskih nastopov in se je le previdnosti starišev zahvaliti, da se ni več otrok ponesrečilo. Nekaj se bo pač moralo storiti, da se ta nevarni nedostatek odpravi! Eksemplarična kazen bi pač bila v tem primeru najizdatnejše sredstvo.

Upravičeno vprašanje iz javnosti.

Iz vest naših invalidov nam pišejo: Kaj je z denarjem, ki se je tekom desetih let zbiral za spomenik padlim vojakom? Dočim ima tak spomenik skoro vsaka župnija oz. občina, se kompetentni krogi v Mariboru upravičeno vprašujejo, kdaj in kako bo ta zadeva rešena. V principu so invalidi kakor tudi pretežni del javnosti proti kamenitim soham ter pledirajo za praktičen spomenik v obliki primerne stavbe, ki bi naj vzela v svoje okrilje najpotrebnejše invalide. Kljub umestnosti te želje pa želi javnost pojasniti o stanju te desetletne zbirke, a invalidi sami so mnenja, da enkratni občni zbor na leto ne zadostuje, temveč bi se moralo gledati na to, da se ti bedniki večkrat sestanejo, zlasti sedaj, ko je novi invalidski zakon že sankcioniran!

Današnja policijska kronika

izkazuje poleg aretacije ene vlačuge že 20 prijav, od katerih odpade danes ravnopolovica na prestopke po cestno-policijskem redu; 2 prijavi so tičeta lahke telesne poškodbe in tudi 2 razgrajbe. Ostale prijave so običajnega značaja.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 19. t. m. v Mariboru, je bilo pripeljanih 208, prodanih pa 142 svinj. Cene so bile sledeče: 5-6 tednov stari prašiči 155-190 Din, 7-9 tednov 250-300 Din, 3-4 mesece 350-400 Din, 5-7 mesecev 450-600 Din, 8-10 mesecev 750-860 Din, 1 leto stari 1000-1200 Din; 1 kg žive teže 10-12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16-18 Din.

Mala Nedelja.

Narodno kulturno društvo priredi v nedeljo, 28. julija ob pol 4. pop. v Društvenem domu ljudsko veselico z vzezbavno burko »Stari grehi«, godbo in plesom. Svira prvovrstna godba iz Medlmurja. Vabljeni vsi od blizu in daleč k obilni udeležbi. Najlepši izlet 28. julija bo za vsakega k Mali Nedelji. Na svidenje!

Narodno strokovna zveza, podružnica Maribor.

priredi v nedeljo, 4. avg. ob 4. uri popoldne svojo letošnjo poletno prireditev pri Anderlu v Račvanju. Skrbjeno je za godbo in razna razvedrila. Mestni avto-bus bo vozil z Glavnega trga do veselicebnega prostora in nazaj. Vsi prijatelji in znanci so k tej narodni delavski prireditvi najbrže vabljeni. — Odpor NSZ

Mandžurija — pozorišče svetovnih dogodkov

BODOČA STOMILIJONSKA KITAJSKA DRŽAVA. — NEPREGLEDNE RODOVITNE POLJANE, OGROMNA PODZEMSKA BOGASTVA. — INTERESI JAPONCEV IN DRUGIH DRŽAV.

Najnovejša poročila javljajo, da se je vsa mandžurska meja pretvorila v veliko vojno taborišče, in pričakuje se silni spopad dveh svetov: belega in žoltega plemena, Rusije in Kitajske. Niti ne zavedamo se, kaj bi pomenila vojna med obema večstomilijonskima državama.

Zato pa tudi ne more in ne sme biti za nas brez interesa, da si nekoliko ogledamo to pokrajino Mandžurijo, ki prehaja v centrum svetovno-političnih dogodkov nedoglednih posledic. Londonski »Times« je priobčil nedavno od svojega dopisnika v Tokiu daljši dopis o Mandžuriji, iz katerega po- snemamo:

Mandžurijo često primerjajo z ameriškim Middle-Westom pred 50. leti. Obsega ozemlje, ki je dvakrat večje nego Nemčija. Ima klimo Kanade: dolgo, mrzlo in zdravo zimo, kratko in vroče poletje. Zemlja je izredno rodovitna, nepregledni so nasadi riža. Veliko je bogastvo na premogu, železu in škrljencu, iz katerega se pridobiva petrolej. Prebivalstvo dežele se je tekoma ene generacije popetorilo, trgovina pa se je v 20 letih podestorila. Cela Mandžurija je pred približno 30. leti štela okrog 5 milijonov prebivalcev, l. 1927. pa jih je bilo že 27 milijonov. Vsako leto se priseli približno en milijon ljudi. V nasprotju z Middle-Westom, ki dobiva priseljence preko Oceana, se Mandžurija naseljuje iz prepolnega rezervoarja Kitajske. Leto za letom je bila pribežališče za severne Kitajce, ki so zbežali pred vojno, razbojniki, gladom in poplavam. Ni primere v zgodovini, da bi tako kakor tam naraščalo homogeno prebivalstvo kmečkega stanu. Po zdajnji praksi lahko prebivalstvo Kitajske naraste tekoma 20. let na 50 do 60 milijonov, do konca stoletja pa na 100 milijonov ljudi.

Kako narašča trgovina, istotako kažejo številke: l. 1907. je bilo uvoza in

izvoza za 750.000 taelov, l. 1927. pa že za 697 milijonov taelov. Mandžurija ima tudi enega izmed največjih in najdragocenejših rudnikov na svetu, ki je v eksploataciji Japoncev: rudnik v Fušunu. Premog kopljejo na ogromnem nepokritem prostoru iz sloja, kojega debelost znaša 130 do 430 stopinj, dočim je v evropskih in ameriških rudnikih povprečna debelost premogovnih slojev 2 do 40 stopinj. Zaloge premoga v Fušunu se cenijo od 950 do 1200 milijonov ton. Tonaža, ki je leta 1907. znašala 233 tisoč 325 ton, se je do leta 1927. povzela na 6.982.870 ton. Prilčno polovica se izvozi, polovica pa se porabi v deželi. Največji konsument je Japonska. V Fušunu je tudi južnomandžurska železniška družba pričela zanimiv poskus pridobivanja petroleja iz škrljencev. Danes se ga pridela že 70 tisoč ton letno, kar pomeni 10 odstotkov japonskega konzuma. Lege škrljencevca so ogromne. Železno rudo so našli v Anšunu. Po raznih peripetijah je uspelo neki japonsko-kitajski družbi, da je dvignila produkcijo letno na 300.000 ton.

Mandžurija je bila svoj čas popolnoma samostojni del »Države sredine«. Po zmagi nankinške narodne vlade in po njenem sporazumu z mandžurskim diktatorjem Čang-sü-liangom je stopila popolnoma v državno zvezo Kitajske. Vendar je še vedno bila severna in zapadna Mandžurija interesna sfera Rusije, ki je imela v rokah vzhodno-kitajsko železnico, vzhodna in južna Mandžurija pa interesna sfera Japonske, ki ima v rokah južno-kitajsko železnico. Za Rusijo pomeni vzhodno-kitajsko železnico neobhodno potrebno zvezo z Vladivostokom, Japonci pa imajo v Mandžuriji naložene ogromne kapitale v neštetihih industrijah, v trgovini itd. Tudi Amerika in Anglija sta v Mandžuriji materialno interesirani.

Naš drugi sosed Mars

PODATKI O PLANETU MARSU. — POVRŠINA IZUMIRAJOČEGA SVETA. — MARSOVI LUNI. — VPRAŠANJE ŽIVIH BITIJ.

V dveh dosedanjih člankih smo si ogledali dva planeta, ki krožita med našo zemljo in med solncem, Merkurja in Venero. Za tema dvema pride v oddaljenosti od solнца navzven kot tretja naša zemlja, za njo pa je kot četrto nebesno telo našega solnčnega sistema toliko omenjeni in opisovani planet Mars. Oddaljen je od nas, kadar nam je najbližje, seveda, le za poldrugo desetino razdalje zemlja — solnce. Po velikosti je mnogo manjši nego naša zemlja, saj znaša premer njegove krogle samo 6740 km, njegova gostota pa dosega tudi le sedem desetih gostote naše zemlje, to se pravi, da je materija, iz katere sestoji, za tri desetine lažja kakor je tvarina, iz katere je zgrajena zemlja. Leto na Marsu traja 686 naših dni, dan pa je le nekoliko daljši od našega, t. j. 24 ur 37 minut in 23 sekund. (Astronomični naš dan šteje 23 ur, 56 minut in 4 sekunde.)

Mnogo bolj so pa različni na Marsu letni časi kakor na zemlji, ker je njegova pot okrog solнца še bolj elipsasta kot naša. Pomlad na tem našem zunanem sosedu traja 199 dni, poletje 182 dni, jesen 146 dni, zima pa 160 dni. Pozimi se pol, ki je v temi, torej enkrat severni drugič južni, pobeli, iz česar se dá sklepati, da zapade na njem sneg, ki pa že v nekaj dneh, ko pošije nanj spomladansko solnce, izgine. Na Marsu torej pol očividno niso pokriti z večnim ledom in snegom kakor so na naši zemlji. Dva meseca sredi poletja na polih sploh ni snega. Toda iz tega bi bilo popolnoma napačno sklepati, da je na Marsu morda bolj toplo kot na naši zemlji. Ker je Mars mnogo bolj oddaljen od solнца

kot zemlja in ker ima neprimerno bolj redko atmosfero (zrak), sveti na njem solnce komaj za polovico tako toplo kot na zemlji. Na Marsu je torej mrz in je verjetno, da sneg na polih ne skopni, temveč izpuhti, kar se lahko zgodi, kot vemo, tudi pri temperaturi pod ničlo.

Kakor že omenjeno, je zrak na Marsu mnogo bolj redek kakor na zemlji, pa tudi vode je tam malo. Dočim tvorijo na zemlji morja nad dve tretini vse površine, je tam baš obratno, tako da so tla po veliki večini kopna. Kakšna pa so morja na Marsu, ni znano, kajti večina zvezdoslovcev trdi, da so bolj podobna močvaram, ki se le kdaj pa kdaj zalijejo z vodo, kakor pa pravim morjem. Iz tega sledi, da je zrak na našem zunanem sosedu le malo nasičen z vlago, zato se le po redkoma zgodi, da je na njem mogoče opaziti prehodne meglene lise — oblake. Iz doslej opazovanih pa se dá sklepati, da divjajo tudi tam gori viharji in vetrovi. Zrak je približno za tri četrtine bolj redek kot naš, verjetno pa je, da je sestavljen iz istih snovi. To so v glavnem stvari, ki so nam o Marsu znane. Svoječasno se je veliko govorilo o »Marsovih kanalih« in nekateri so sklepali, da so umetne tvorbe in da morajo tedaj živeti na njem ljudje, ki so jih naredili. Novejša raziskovanja pa so to naziranje ovrgla in črte, katere so zvezdoslovci poprej opazili na slabših daljnogledih, najbrže sploh niso kanali.

Zanimivo pa je, da ima Mars dve luni, ki sta bili odkriti šele leta 1877. Prvi so dali ime Deimos (strah), drugi Phobos (groza). Prva meri v premeru 95 km, druga pa le 8 km, sta

torej zelo neznatni. Oddaljena pa je prva od sredine planeta le 9400 km, druga pa 29.000. S površine Marsa do prve lune je torej le tako daleč kot od nas v Ameriko. Deimos, ki obkroža Mars narobe, t. j. od zahoda proti vzhodu, rabi za to pot le sedem ur in 40 minut, obleti planet v enem dnevu več ko dvakrat; Phobos, ki kroži normalno od vzhoda na zahod, pa ga obleti v 30 urah, torej nekoliko več kot v enem marsovskem dnevu.

In živa bitja, ljudje? Prav tako malo, kakor vemo o ostalih planetih in svetovih, da li živijo na njih živa bitja, vemo tudi o Marsu. Po vsem tem, kar so zvezdoslovci doslej ugotovili, je gotovo, da živijo svetovi, kakor po

večini tudi organizmi, tem dlje, čim počasneje rastejo, odnosno nastajajo in čim večji so in s tega stališča je tudi Mars smatrat za svet, ki izumira. Ako vemo, da je na njem zrak, da je voda in da je toplota ali je vsaj vse to nekoč bilo v še večji meri kot je danes, ni nobenega razloga trditi, da tam nikdar ni bilo živih bitij. Mogoče še več, docela verjetno je, da so nekoč bila in so v manjši meri morebiti tudi še vedno. Toda ta živa bitja, če eksistirajo, so vsled naglega staranja planeta Marsa obsojena na pogin. Ko bo izginila zadnja voda in atmosfera, bodo izginila tudi ona. Enaka usoda pa čaka naposled tudi živa bitja naše zemlje.

Damir Feigel — petdesetletnik

FEIGLOVO ŽIVLJENJE IN DELOVANJE. — FEIGL KOT HUMORIST IN SATIRIK.

V četrtek, dne 18. t. m. je slavil v ozkem krogu svojih prijateljev v solnčni Gorici petdesetletnico svojega rojstva eden redkih slovenskih humorističnih pisateljev — Damir Feigel. Rojen dne 18. julija l. 1879. v Idriji na bivšem Kranjskem, se je že zgodaj preselil na Primorsko, kjer je preživel svoja zrela leta kot uradnik, novinar, pisatelj in publicist in kar je tudi še zdaj.

Kot pisatelj se je pričel Damir Feigel udeleževati že zgodaj, toda ni krenil kakor drugi mladi literati v kraljestvo lirike ali težke proze, temveč v prostranosti veselega humorja in zdrave satire. Razumljivo je tedaj, da se je oglašil najprej v humorističnih listih, kakor so bili »Jež«, »Osa« in »Kurent«, sodeloval pa je s svojimi humorističnimi črticami in krajsimi povestmi tudi v »Domačem Prijatelju« (ki ga je takrat izdajala Vydroma tovarna hranil v Pragi, urejevala pa pokojna Zoška Kvedrova), pri tržaškem dnevniku »Edinosti« ter pri bivši goriški »Mladiki«.

Tako je bil Damir Feigel že znan, ko je izšla prva njegova knjiga, zbirka humoresk pod imenom »Pol litra vipavca«. Pozneje je tej prvi zbirki v daljših naslednjih sledilo še pet knjig: »Bacili in bacilke«, »Tik za fronto«, »Postrani klobuk«, »Domače živali« in »Pasja dlaka«. Zadnji dve sta izšli med publikacijami Goriške Matice in sta bili vsaka v 20.000 izvodih razširjeni po Primorskem, de-

loma pa tudi po ostalih slovenskih zemljah.

Kritika je sprejela njegova dela z deljenimi sodbami, čitajoče občinstvo pa se je zanje navdušilo in se ob njih razvedrilo ter odkritosrčno nasmejalo, zato je razumljivo, da je Damir Feigel na Primorskem, posebno pa v Gorici in na Goriškem, prav tako popularna osebnost kakor je pri nas naš Fridolin Žolna — Milčinski. Toda njegov humor ni vedno samo v zabavo, kajti često je vanj skrtil ostro želo satire in persiflaže na pokrete, navade, razvade in osebnosti. Vendar je Feigel ostal tudi kot satirik in prvi vrsti samo humorist, to se pravi, da je humoristični moment bil pri njem vedno močnejši in izrazitejši od satiričnega. Zato so njegova dela lahka in vesela, solnčna in svetla, kakor je solnčna in svetla goriška zemlja, ki mu je postala prava domovina in od katere se ne more ločiti.

Lansko leto je Damir Feigel prevzel tudi souredništvo leposlovnega in družinskega glasila primorskih pisateljev »Našega Glasla« v Trstu, toda pod njegovim vodstvom je izšla samo ena številka, poslednja! Italijanske oblasti so med drugimi zatrle tudi ta mesečnik, ki se je od leta do leta lepše razvijal. Zdej živoraj Damir Feigel v Gorici, toda humor ga še ni zapustil in zato pričakujemo, da nam tudi še zdaj — po Abrahamu — natoči kak »polliterček vipavca«. Želimo mu tudi mi, posebno še v imenu primorskih emigrantov, vsaj še — 50 let!

Sport

Maribor: Železničar 3:0 p. l.; 5:2 (2:0).

Včerašnja tekma je v marsičem presenetila in razočarala. Dasi je Maribor zmagal v visokem goalscoru, bi bil lahko rezultat še enkrat večji. Sicer nevigrana enajstorica Maribora j predvedla lepo in solidno igro. Obramba je bila sigurna. Pliberšek docela nadomestuje Unterreiterja in ga v takojšnjem oddajanju žog celo nadkriljuje. Koren je svojo stoto tekmo, za kar je prejel od kluba zlat pečatni prstan, odigral brezhibno. Krilska vrsta je bila defenzivno in ofenzivno na mestu. Napadu se je močno poznala nevigranost. Vse akcije sta izvajali križi, zlasti levo. Priveršek je slabo vodil napad. Zvezi sta obe odpovedali. Vkljub temu pa je napad stalno ogrožal Železničarjeva vrata z neprestanimi strelji. Mnogo zrelih šans pa je ostalo neizrabljenih. Železničarji so povsem razočarali še dokaj številno publiko. Na mestu je bil edino vratar. Obramba je zatajila. Wagner peša od tekme do tekme. Krilci niso zmogli uspešno zadrževati Mariborovega napada. Napadalcii niso pokazali ničesar. Oba goala rezultirata iz predorov. Vsa igra Železničarja je nalikovala onemoglemu zbijanju žoge. V prvi polovici je Maribor absolutno dominiral. V drugi je prvih 20 min. popustil in šele po rezultatu 2:1 zopet prevzel inicijativo in do konca prevladoval. Tekma je bila prijateljskega značaja. Radi odsotnosti vseh savj sodnikov je vskočil gosp. Mohorko. Ko pa je odžvižgal začetek, je kapetan Železničarja pozval svoje mo-

štvo, da zapusti prostor radi sodnika, kar se je tudi zgodilo. Sodnik je tekmo odžvižgal in priznal pokalno tekmo 3:0 par forfait za Maribor. Postopanje SK Železničarja je razumljivo vzbudilo razen pri enem delu organizirane publike, ogorčenje. Dvomimo, da bi bilo tako postopanje v korist sportu. Od pristojne sportne instance pričakujemo, da bo z energično gesto enkrat za vselej napravila konec s sličnimi nastopi na sportnih prostorih. Po zaslugi odbornikov SK Maribora se je odigrala prijateljska tekma, ki jo je sodil v splošno zadovoljstvo g. Vesnaver. Ne razumemo izpjitnega vodstva za izpraševanje kandidatov, ki se je vršilo preteklo soboto in nedeljo v Ljubljani, kako je moglo brez nadaljne objasnitve zavrniti od izpita kandidata Vesnaverja, ki je brez dvoma sposoben za saveznega sodnika. Upamo, da bo ZNS popravil storjeno krivico, storjeno iz zgolj osebnih razlogov.

Maribor: Rapid 2:1 (1:0).

Predtekmo sta odigrali rezervi Maribora in Rapida. Zasluženo je zmagala boljša enajstorica. Po tekmi je izročil g. Illovar v imenu tukajšnjega MO rezervi Maribora, kot prvaku letošnje sezone, krasen prehodni pokal medklubskega od bora. Sodnik g. Turino je vodil tekmo brezhibno.

Novi savezni sodniki.

V soboto in nedeljo so se vršili v Ljubljani izpiti za nogometne savezne sodnike. Od Mariborčanov so napravili izpit gg. Bizjak, Ermenc in Fischer.

Rapid: Atletiki 3:1 (2:1).

Kot je bilo pričakovati, je Rapid v Celju premagal tamošnje Atletike. Tekma je potekla v absolutni oremochi gostov.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 132

Te besede, izgovorjene z milostljivim nasmehom, so veljale razbojniku brez vesti iz ust poglavarja mogočne republike.

In tako se godi v vseh časih in povsod na svetu. Pijan od radosti in zagotovljen svoje bodoče sreče, se je Sandrigo priklonil, že zdaj je videl ob svoji strani pozlačeni meč generalnega kapitana.

»Dragi prijatelj,« je zdaj izpregovoril Bembo, »vidite, zdaj že stojite na poti do sreče in blagostanja. Foskari ima navado tehtati svoje besede in obljubljeni samo to, kar hoče in more držati. Bodite zagotovljeni, da vas bom tudi jaz od svoje strani podpiral, kolikor bo le v moji moči.«

»Na to računam, hudirja!« je odgovoril Sandrigo.

»Pridite jutri k meni. Nocoj se moram pomeniti z neko osebo, s katero se imam posvetovati o važnih rečeh. Jutri torej se bova lahko s pridom razgovarjala.«

»Odslej začnem delati,« je dejal Sandrigo in vstal, da odide.

»Toda vi mi že zdaj lahko odgovorite na vprašanje, ki sem vam ga zastavil na poti proti lagunam.«

»Kaj ste že želeli od mene?«

»Rad bi, da vi kot kardinal-škof beneški blagoslovite moj zakon v katedrali svetega Marka v navzočnosti vsega beneškega velikaštva.«

»To je redka čast, ki je običajno prihranjena velikim dostojanstvenikom. Toda vam je ne morem odreči; zgodilo se bo, kakor želite. Ali, povejte mi vendar, kako je ime vaši izvoljenki?«

»Da; in zdaj boste razumeli nujnost, ki me sili, da vrinem svojo ženo v beneško družbo. Deklica, ki jo ljubim, se imenuje Bianka in je hči kurtizane Imperije.«

To reki se je Sandrigo naklonil in odšel.

Bembo je kar obstrmel in okamenel, kakor da je strela udarila vanj.

Šele čez deset minut se mu je vrnila zavest in je zamrmral:

»Bianka! On se ženi z Bianco!... In jaz naj jih poročim? To je zanimiva historija!«

Zasmejal se je s strašnim smehom.

Nato je poklical slugo, ki je bil nekaj njegov zaupnik, dal se obleči v napol kavalirsko obleko, ki jo je nosil izven svojih cerkvenih opravil, ter se napotil od doma.

Zunaj je skočil v svojo gondolo in rekel barkarolu par besed.

Četrte ure kasneje je Bembova gondola obstala pred palačo Imperije.

Ko je stopil Bembo na suho, je krenil naravnost proti velikolepnim stopnicam pred palačo. Vzravnal je svojo kratko in čokato postavo. Mračen, grozeč izraz je krčil njegovo obličje, in njegova roka je srdito oklepala ročnik bodala.

V tej minuti, ko ga je spravljal strast iz ravnotežja ter mu jemala tisto hinavsko krinko, ki ga je delala tako ostudnega — v tej minuti, ki ga je odnašala s seboj kakor krvave in zaljubljene sanje ter ga tirala v usodni korak, se je zdel Bembo ves drug človek. Skoraj polepšalo ga je to trenutje. Vstopil je in zarenčal:

»Rajši ubijem obadva, kakor da bi se to zgodilo!«

V istem hipu, ko je stopil kardinal v palačo, se je približala Imperijinemu domu druga lahka in brza gondola.

In tisti, ki je stopil kmalu iz nje, je bil Sandrigo!

XXXIX.

Smrti naproti.

Dočim sta Sandrigo in Bembo nastopala to novo dobo svoje usode, dočim je Roland v daljavi vršil neznano nalogo, ki si jo je bil izbral, Skalabrino pa se je boril v Bartolovi pasti med življenjem in smrtjo, in dočim je naposled Juana čuvala starega Kandiana ter se zama poizkušala otrestiti svojih žalostnih misli, iščoč utehe v požrtvovalnosti za nesrečnega bližnjega, je objemal neizprosni kolobar njihovega gorja tudi tri druge osebe te povesti; te tri osebe so bile: Leonora, Altieri in Dandolo.

V kratkih besedah, hočemo povedati, kaj se je zgodilo z njimi po tisti noči, ko je Leonora v hiši na Olivolskem otoku rešila Rolanda.

Kakor je bralcu znano, se je mlada žena trudoma vrnila v Altierijevo palačo, osvobodila Imperijo in se nato zgrudila v svoji sobi, brez moči, skoraj umirajoča.

Pravkar preteklih par ur jo je bilo stalo zares najhujšega napora možganov in telesa, kar ga more prestati človeška stvar: njena borba z Imperijo, zmedenost, s katero jo je navdala nepričakovana novica, da Roland še živi in da je preživel šest let v ječi; njena pot na Olivolski otok, njeno svidenje z Rolandom in naposled tisti strašni razgovor z očetom in soprogom — vsi tisti nakopičeni dogodki, stisnjeni v kratko dobo par ur, so se bili strnili v ogromno skalo nesreče, ki je pretela, da jo zdrobi pod seboj.

Padla je na preprogo. Skoraj takoj nato jo je popadla huda vročica. Njene ženske so jo našle, ko se ji je že bledlo; slekle so jo, spravile jo v posteljo in nemudoma obvestile generalnega kapitana.

Altieri ni bil legel spat.

Po prizoru na Olivolskem otoku se je bil vrnil domov, navidezno zelo miren, v resnici pa navdan z dvojnimi strahom in dvojno moro na duši.

Prvo je bilo to, da mu je Roland Kandiano ušel.

Vse, kar je povedala Leonora, se mu je zdelo zelo verjetno, in prepričan je bil, da ga je posvarila ob pravem času, da se je mogel odstraniti. Kje se je nahajal zdaj? Kaj je snoval v tej minuti?

Ah, naj si je bil daleč ali blizu njega, Altieri ni bilo mogoče živeti in dihati, dokler je bil Roland med živimi.

Med vožnjo z Olivolskega otoka do svoje palače je moral Altieri neprestano misliti na ta dvoboj na življenje in smrt, v katerem — to je bilo jasno njemu samemu — se ni mogel čutiti močnejšega. Več nego dvajsetkrat se je zdrnil in vztrepetal, meneč, da zdajpazdaj plane iz teme njegov sovražnik in mu zada smrtonosni udarec. Plaho je razgledoval mračno okolico, in ko je stopal v svojo hišo, se je zdelo, kakor da bi šel na boj, pripravljen na napad, z nabito pištolo v roki.

Šele ko je bil v svoji sobi, si je oddahnil.

Obrisal si je mrzli znoj, ki mu je curljal po čelu, ter napravil zaključek o položaju: Roland je res močan, toda on, on, Altieri, poveljuje celi armadi; kdo bi si ga torej upal napasti v tej palači, ki je vedno, noč in dan, polna častnikov in oboroženih vojakov?

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi, ki služijo posredovalne in seeljalne namene obištvaz vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Hišnika ali hišnico

sprejem s 1. odn. 15. avgustom za Koroščevo 8. Enosobno stanovanje s kuhinjo na razpolago. Pismene ponudbe z navedbo rodbinskih članov je nasloviti na J. Zadavec, Središče ob Dr. 1754

Krasno sobo

v bližini parka z dobro hrano oddam eni ali dvema dijakinjama. Klavir na razpolago. Naslov pove uprava »Večernika«. 1752

Vajenca

sprejme Ivan Koražija, trgovina z železnino, Maribor. 1755

Prodam kuhinjsko ledenico

z dvema vrati za Din 600.—. Dopise z naslovom je nasloviti na Violetta Rossmanit, poštno ležeče Maribor. 1756

Udova ali pa ločena žena,

katera zna dobro kuhati in šivati, samostojno gospodinjiti in katera se tudi razume na vzgojo otroka, dobi takoj mesto pri dobrih in miroljubnih ljudeh. Naslov v upravi lista! 1757

Iščem s 1. oktobrom

službo pomočnice pri boljši šivilji. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Pomočnica«. 1718

Slovenci,

ki potujete v ali skozi Crikvenico, ste najbolje, najceneje postreženi v Pensionu »Triglav«. Elegantne sobe, prvovrstna kuhinja in vina po nizkih cenah. Priporoča se restavrater Makso Reš. 1623

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z različnimi kombinacijami.

Ribež, višnje in kosmulje

kupi Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor, Trubarjeva 9. 1693

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne sandale najbolje kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Škatlje

v vsaki velikosti in kakovosti izdeluje najboljše, najhitreje in najceneje Foto-Kompanija, Maribor, Gregorčičeva ul. št. 12. 1086

Mizarstvo pohištva Ciril Razboršek,

Taborska ulica 22. Prvovrstno izdelovanje vseh vrst pohištva. Renoviranje antikvaričnega in ostalega pohištva. Cene najnižje. 297

Zavese, mrežaste in klekljane čipke,

posteljna pregrinjala, damsko perilo senčnike, vezenine, monograme naročite najceneje pri Olgji Kosér, Ciril-Metodova 12, desno. 483

Opremljeno sobo iščem za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«. 1736

Dajte avtomobile,

motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili bode potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Popravilo ur

hitro, ceno in z 1—5 letno garancijo. Po stenske ure se pride na dom. A Stojec, Jurčičeva ul. 8. 680

Sobo-in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Posestvo s kolarsko obrtjo

in ves inventar s stroji prodam, eventualno oddam v najem. Naslov v upravi lista. 1710

Skoraj novo orig. Peugeot-kolo

prodam za Din 1600.—. Albert Marčič, Tezno 78. 1705

VELIKA PRODAJA

po nižanih cenah

1601

Nogavice, pletenine, modno blago, galanterija, parfumerija, potrebščine za šivilje in krojače.

SLAVKO ČERNETIČ, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 23

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom prebride izgube naše iskreno ljubljene, nepozabne so-proge itd., gospe

Ljudmile Gombač

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvalujemo vsem darovalcem prekrasnih šopkov in vencev, pevskemu društvu »Jadran« za v srce segajoče žalostinke in vsem, ki so nam v težkih urah stali ob strani.

Žalujoča rodbina Gombač